

L'ESPILL

L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

Any II :: Número 14

1.er de juliol del 1935

Preu: 15 cèntims

FOLKLORE

LA FESTA DE SANT JOAN

La diada de Sant Joan és tan pròdiga en tradicions i supersticions d'origen remotíssim, moltes de les quals han arribat fins a nosaltres totalment desfigurades i la majoria han desaparegut per complet, que podriem escriure sobre aquest tema un extens volum.

El costum més conegut i estès d'encendre fogueres en aquesta diada no és altra cosa que una reminiscència dels primitius cultes al Sol i al Foc.

En l'antic Calendari romà ja consta que el dia 23 de juny (vigília del solstici) s'encenien fogueres, els joves es disfressaven de dona, es collien escardots i falgueres i per mitjà de l'aigua es treien pronostics.

A Escòcia confeccionaven una roda coberta de palla i secretament la pujaven al cim d'una muntanya. La nit de Sant Joan l'encenien i la feien deixar rodolant, representant el Sol que baixava del cel.

Entre les classes baixes de Rússia existia el ritus de reunir-se aquella nit colles de dones i noies del poble en un lloc retirat i poc freqüentat, allí encenien una gran foguera i saltaven pel seu damunt una darrera l'altra. Si per casualitat un individu del sexe masculí era per allí prop o les veia, no miraven pas prim en agafar-lo i sacrificar-lo enmig de les flames.

En la edat medieval es creia que en la nit de Sant Joan les bruixes tenien el gran conciliàbul i que els dragons o mals esperits incitats per la luxúria "volando per aërem frequenter in puteos et fontes spermatigabant" quedant per això l'aigua i l'aire corromputs. Per aquest motiu encenien les grans fogueres i amb elles creien purificar l'aire i les persones que per damunt d'elles saltaven. Per a contrarestar la influència de les bruixes es posava ginesta fora la porta de les cases i la gent collia aboces d'allis tendres amb les quals es pegaven l'un a l'altre.

També l'antic culte dels arbres ha deixat certes creences conservades encara per algunes gentes senilles, tals com la pràctica de passar tres vegades en la nit de Sant Joan per dintre el tronc esberlat d'un roure, alzina o olivera, a les criatures trenca-les i així guarir-les d'aquest mal.

A les altes valls pirenenques les joves pagesetes d'aquelles poètiques contrades corrien abans de la sortida del Sol vers els torrents i allí amb aquella aigua fresca i cristalina rentaven ses cares i braços trescant després com unes daines per aquells prats on collien les flors de la bonaventura, fent-ne una creu que lligaven amb una cinta blava i clavaven damunt la part forana de la porta de sa casa.

Els fadrins, més ardits que les donzelles, pujaven als cims per a collir aquella formosa flor de muntanya anomenada rosa carlina (*Carlina acantifolia*) per a després baixar a clavar-la al costat de la creu de floretes boscanes posada a la porta de la masia per la seva enamorada.

A totes aquestes flors se'ls atribuïen moltes virtuts: preservaven les cases de l'entrada dels mals esperits; les noies que després de rentar-se amb l'aigua muntanyenca havien collit les flors de la bonaventura abans de l'eixida del sol, trobaven casador; el fadri que havia collit la rosa carlina sabia que la seva estimada no el podia oblidar i que el voldria encara més; etc.

Es diu també que un dels mitjans que hi ha per a fer-se ric aviat i sense treballar, consisteix en posar un drap de seda blanc, la nit de Sant Joan, desota d'una mata de falguera i al punt de la mitja nit bastonejar-la; aleshores, totes les floretes de la mata que caiguin damunt del drap es convertiran en or. Ara bé, per a fer això cal ésser molt valent, doncs els esperits infernals armen un gran terrabastall de cadenes, com també és imprescindible que la falguera floreixi i grani aquella nit. Referent a això a la Ribera de l'Ebre diuen:

En el puerto hay una hierba
que *falaguera* se llama
que en la noche de San Juan
l'espolsa, floreix i grana.

Una pràctica pròpia d'aquesta diada és la que fan les noies per a endevinar l'ofici que tindrà el promès. A la mitja nit de Sant Joan tiren una clara d'ou dins d'un vas d'aigua bo i dient tres vegades:

Sant Joan Baptista
Apòstol evangelista

Notes ciutadanes

SOPAR DE GERMANOR

El dia 22 del passat, el Club Ciclista d'aquesta ciutat, organitzà un sopar de germanor en homenatge als ciclistes Sancho i Tudela, els quals, amb el seu voluntariós esforç, tan dignament han portat, arreu, el nom de la nostra ciutat, assolint un èxit falaguer en les competicions ciclistes en que han pres part.

La festa va acabar amb un ball, anomenat esportiu, que tingué lloc a la Rambla Oliveres.

Aprofitem aquesta oportunitat per a adherir-nos a l'homenatge i per a pregar a Sancho i Tudela que continuïn amb la seva labor esportiva.

La ventura que m'heu de dar
Feu-me-la veure demà.

A continuació resen un parenostre i de la forma que prenen els fils de la clara dintre de l'aigua durant la nit, dedueixen l'ofici del seu futur amor.

La fórmula emprada en aquesta pràctica té les seves variants; així a l'Alt Empordà diuen:

Sant Joan Baptista
Apòstol i evangelista
flor de les flors
feu-me sortir l'art
del meu espòs.

I a la Ribera de l'Ebre l'invocuen de la següent manera:

Sant Joan granat
Sant Joan florit
deixeu-me vore l'art
que tindrà el meu marit.

També hi ha noies tan tafaneres que volen saber la fortuna que tindrà el seu promès i per a endevinar-ho fan la prova que segueix: Preparen tres faves, una de sencera, l'altra amb la cella tallada i la tercera pelada del tot; les tiren baix del llit i al punt de la mitja nit de Sant Joan, a les fosques n'han de collir una. Si arpleguen la sencera el nuvi serà ric, si és la de la cella tallada tindrà mitjana fortuna i si cullen la pelada serà això: un pelat.

Altres noies es preocupen d'endevinar el nom del seu futur promès i per això el dia de Sant Joan s'aixequen de bon matí, surten al carrer i procuren esbrinar el nom del primer home desconegut que troben. El nom d'aquest creuen que serà el del promès que la sort els té destinat. L'Avi

SARDANES

Continuant la seva tasca, el Foment de la Sardana celebrà unes lluides audicions els dies 15 i 28 del passat mes, celebrant-se, la propera, el dia 6 del corrent, a les deu de la vetlla en el lloc que, oportunament, s'anunciarà a la pancarta.

DE L'ATENEU DE CULTURA

El dia 27 del passat, com anunciarem, donà la seva conferència el senyor Gonçal de Reparaz (fill), desenvolupant el tema: "L'home primitiu i els seus costums", acompanyada de projeccions molt interessants i atrients, essent aplaudidíssim per la nombrosa concurrència que hi assistí.

El dia 30, pel matí, celebrà reunió general ordinària.

La Secció fotogràfica, es prepara activament per a oferir als socis tots aquells avantatges possibles en matèria fotogràfica.

UN ENTREBANC

Ens hem assabentat que el nostre col·lega "Libertat" va tenir una petita ensopogada i hagué de retirar del públic la seva darrera edició.

Sentim el que els ha passat i molt més per les causes que ho motivaren.

EL REGISTRE REGIONAL DE DEUS DE LES QUEFATURES DELS DISTRICTES MINERS

El senyor Jaume de Riba, amb una visió claríssima de les desastroses conseqüències que reportaria par a la vida del camp, la implantació de la Llei d'aigües que imposa un Registre de totes les deus d'ús particular, no públiques, en un ben documentat article que publica el número de maig d'"Agricultura i Ramaderia", exposa tots aquells aspectes del projecte de llei que la imperícia dels governants podria deixar passar i que evidentment representaria la ruïna de molts usuaris de petites deus.

Avui que tothom esguarda només els grans problemes polítics i econòmics, ho és que hi hagi qui es preocupi d'aquests problemes petits, en aparença, però que en si representen moltes vegades la mort d'una gran part de les activitats agrícoles, pel qual fóra convenient que hom hi prestés el major interès.

L'administració d'aquella revista, tramet un número de mostra a qui ho sol·liciti a Trafalgar, 70, Barcelona.

Cultiu de planters d'hortalisses de totes menes

Importació i exportació a províncies

JAUME ESTADELLA

Carrer de Barcelona, 21 - Telèfon 32 - "CASA FREIXES" - L'HOSPITALET